

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **N. M.**
zastoupeného zmocněnkyní paní R. M.,
bytem tamtéž

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 1,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 7. 2019 č. j. MPSV-2019/148480-923

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 7. 2019 č. j. MPSV-2019/148480-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 15. 11. 2018 č. j. 162918/2018/KAR, kterým bylo rozhodnuto o snížení příspěvku na péči z 8 800 Kč na 4 400 Kč od prosince 2018, a uvedené rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno.
2. Žalobce namítal, že nezvládá ani základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace. Poukázal na to, že se mu zhoršuje paměť, nic si nepamatuje, stále dokola se ptá na jedno a totéž, není schopen pochopit určité věci. Nezvládá ani základní životní potřebu g) výkon fyziologické potřeby. Uvedl, že se pomočuje, nestíhá si dojit včas na toaletu a je plně závislý na péči druhé osoby.
3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Shrnul průběh správního řízení, citoval z posudku PK MPSV. K námitkám ohledně základní životní potřeby b) orientace žalovaný poukázal na to, že v nálezů praktické lékařky ze dne 10. 5. 2018 je uvedeno, že jsou chování, komunikaci, řeč, čtení a psaní u žalobce přiměřené, je orientovaný místem, časem a osobou, paměť má přiměřenou, intelekt normální. Má pomalejší psychomotorické tempo. Dle psychiatrického vyšetření ze dne 1. 10. 2018 žalobce správně uvedl své jméno a datum narození, včetně věku. Dle objektivního nálezů je žalobce správně orientovaný, lucidní. V záznamu ze sociálního šetření je uvedeno, že žalobce je orientovaný místem, časem i osobou, orientuje se v prostoru, který zná. S ohledem na zjištěné skutečnosti byla základní životní potřeba b) orientace hodnocena jako zvládaná. K základní životní potřebě c) komunikace žalovaný nad rámec výše uvedeného konstatoval, že ze záznamu ze sociálního šetření plyne, že žalobce hovořil pomalu, komunikace byla srozumitelná. Základní životní potřeba c) komunikace byla hodnocena jako zvládaná. K namítané základní životní potřebě g) výkon fyziologické potřeby žalovaný odkázal na neurologické vyšetření 5. 12. 2018 a rovněž i výsledek sociálního šetření, z nichž plyne, že žalobce byl do ambulance dovezen na mechanickém invalidním vozíku v doprovodu manželky, byl při vědomí, základními daty orientovaný, spolupracoval, postavil se z vozíku s přidržením, s oporou jen chvíli stojí na špičkách, zvládne přesuny na vozík, chůzi nikoliv. Má WC židli, také nástavec na WC a sdělí potřebu vyprazdňování. S očištěm a přesunem na WC mísu mu pomáhá manželka. V posudkovém zhodnocení PK MPSV uvedla, že dle objektivního nálezů neurologické ambulance žalobce přesuny zvládá sám a vzhledem k normální hybnosti horních končetin je schopen sám provést i očištěm. Zvládá proto tuto základní životní potřebu.
4. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s., zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žalobě nelze upřít důvodnost.
5. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě ze dne 15. 11. 2018 č. j. 162918/2018/KAR na základě zahájeného řízení z moci úřední dne 9. 7. 2018 ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči, snížil žalobci příspěvek na péči z částky 8 800 Kč na 4 400 Kč od prosince 2018. Správní orgán I. stupně odkázal na posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem OSSZ v Karviné ze dne 9. 10. 2018, podle něhož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje žalobce pomoc při šesti základních životních potřebách a to mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví,

osobní aktivity, péče o domácnost. Dle správního orgánu I. stupně žalobce splňuje podmínky § 4 zákona o sociálních službách, a podle § 8 odst. 2 téhož zákona je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II – středně těžká závislost. Součástí spisu je předmětný posudek o zdravotním stavu žalobce, zpracovaný lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 10. 2018 a v rámci posudkového zhodnocení je konstatováno, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jsou flekční kontraktury dolních končetin s těžkým omezením hybnosti nosných kloubů (hlavně kolenou jako stav po kraniocerebrálním traumatu s reziduální lehkou centrální kvadrasympmatikou a smíšenou lehkou paraparézou dolních končetin s kolenními kontrakturami). V posudku se kromě jiného uvádí, že žalobce zvládá stoj s oporou, je schopen samostatné chůze s oporou o francouzských holích a s nášlapem na špičky, pohybuje se na mechanické invalidním vozíku, přesuny zvládá bez problémů sám. Vozík ovládá samostatně. Stoj pouze naznačený v podřepu pro zkrácení svalových skupin dolních končetin. V rámci lůžka soběstačný, na lůžku volně mobilní, vsedě stabilní. Zhodnocením odborných nálezů zjištěna rigidita a kontraktura kolenou oboustranně s omezením hybnosti těžkého stupně. Žalobce je orientován, komunikativní, nají se sám, s oblékáním a koupáním pomáhá manželka. Je kontinentní. Další úkony v domácnosti, osobních aktivitách a péči zvládá s dopomocí. Dle posuzující lékařky závěry sociálního šetření vyhodnoceného v přirozeném prostředí nejsou v souladu se zjištěnými údaji o zdravotním stavu a funkčních poruchách. V rozporu se sociálním šetřením není zdravotní důvod nevládnutí fyziologické potřeby samostatně. Žalobce nemá těžkou poruchu hybnosti horních končetin, nemá těžké zrakové postižení, není dementní, funkční schopnosti jsou dostatečné k samostatnému zvládnutí. Na základě zhodnocení zdravotního stavu posuzující lékařka dospěla k závěru, že při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu je žalobce neschopen trvale a pravidelně zvládat základní životní potřeby: mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivita, péče o domácnost. Ostatní základní životní potřeby zvládne, vzhledem k tomu, že nebyl zjištěn zdravotní důvod jejich nevládnutí.

6. Součástí spisu je záznam ze sociálního šetření ze dne 24. 7. 2018, v němž je kromě jiného uvedeno, že ke zdravotnímu stavu žalobce se vyjadřovala jeho manželka, která sdělila, že žalobce má paraplegii dolních končetin, těžké omezení hybnosti. Ohledně základní životní potřeby orientace je v záznamu konstatováno, že žalobce je orientovaný místem, časem, osobou, orientuje se v prostoru, který zná. K základní životní potřebě komunikace je v záznamu uvedeno, že žalobce v době šetření hovořil pomalu, byl velmi bledý, komunikace byla srozumitelná. Vzhledem k postižení, které u žalobce nastalo, byla s jeho manželkou sepsána plná moc. K další životní potřebě výkon fyziologické potřeby je zaznamenáno, že žalobce má k dispozici bažanta, nástavec na WC a WC židli. Cítí a sdělí potřebu vyprazdňování. S očištěním a přesunem na WC mísu mu pomáhá manželka.
7. Proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě, kontaktního pracoviště Karviná, podal žalobce odvolání prostřednictvím své zmocněnkyně. V odvolání se namítá, že žalobce zapomíná, nepamatuje si, s kým mluví, plete si dny v týdnu, neví, který je den. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby žalobce v odvolání uvedl, že má u postele bažanta, na který ho musí vysadit, je tedy nutná pomoc. V noci ani přes den nezajde na WC. Nutnost dohledu a doprovodu. Další námítky se vztahovaly k základním životním potřebám stravování, oblékání a obouvání a péče o zdraví.

8. O odvolání rozhodl žalovaný nyní žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 17. 7. 2019 č. j. MPSV-2019/148480-923. Odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný jako odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.
9. Z protokolu o jednání a z posudku posudkové komise MPSV ze dne 28. 6. 2019 vyplývá, že žalobce jednání posudkové komise nebyl přítomen. Dle záznamu protokolu posudková komise dopisem ze dne 17. 5. 2019 uvědomila žalobce, že bude moci jeho zdravotní stav objektivně posoudit a přijmou posudkový závěr i bez jeho osobní účasti, a to na základě shromážděné podkladové dokumentace. Žalobce posudkové komisi doložil další lékařské nálezy, které jsou obsahem spisu, a to lékařský nález neuroložky MUDr. K. z 5. 12. 2018 a nález z psychiatrie lékařky MUDr. K. z 23. 1. 2019 a 28. 11. 2018. V lékařské zprávě MUDr. J. K. o psychiatrickém vyšetření žalobce ze dne 28. 11. 2018 je uvedeno, že žalobce je časem dezorientován, jinak správně, obtížně verbalizuje potíže, vysoká dráždivost, vysoká pohotovost k agresivitě, impulzivita, narušen kognitivní funkce, zejména krátkodobá paměť, plánování, vůle, pozorost, apsychieotický, myšlení stereotypní, je odkázán na péči druhé osoby ve většině denních úkonů. Jedná se o osobu s organickým psychosyndromem. Prognóza je nepříznivá, výrazně je narušena paměť, myšlení, sebeobsluha. Posudková komise v posudku ze dne 28. 6. 2019 uvedla, že žalobce pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nezvládá základní životní potřeby a), e), f), h), i), j) – celkem šest základních životních potřeb ve shodě s posudkovým závěrem lékaře OSSZ. Posudková komise současně učinila závěr, že ze zdravotního hlediska není odůvodnitelné, aby žalobce nezvládal zbývající základní životní potřeby. K základní životní potřebě b) orientace posudková komise uvedla, že dle výsledku sociálního šetření ze dne 24. 7. 2018 je žalobce orientován místem, časem, osobou, orientuje se v prostoru, který zná, a proto zvládá tuto základní životní potřebu. K základní životní potřebě c) komunikace posudková komise konstatovala, že dle výsledku sociálního šetření žalobce hovořil pomalu, jeho komunikace byla srozumitelná. Žalobce zvládá tuto základní životní potřebu. K základní životní potřebě g) výkon fyziologické potřeby posudková komise odkázala na výsledek sociálního šetření, podle něhož cítí a sdělí potřebu vyprazdňování, s očištěnou a přesunem na WC mísu mu pomáhá manželka. Pro toto sdělení není medicínského opodstatnění, neboť dle objektivního nálezu neurologické ambulance žalobce přesuny zvládá sám a rovněž vzhledem k normální hybnosti horních končetin je schopen sám provést i očištění. Dovodila proto, že žalobce tuto základní životní potřebu zvládá.
10. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že žalovaný vycházel z předmětného posudku PK MPSV, konstatoval, že posudek byl vypracován ve vztahu ke všem námitkám uvedených v odvolání, co se týče zdravotního stavu žalobce a jeho dopadu na neschopnost zvládat některé základní životní potřeby. Žalovaný považoval posudek PK MPSV za úplný a přesvědčivý. Dle žalovaného je z něho zřejmé, z čeho posudková komise při jeho vypracování vycházela a jak podklady a jí samotnou zjištěné skutečnosti hodnotila. Konstatoval, že posudek byl vypracován komisí v řádném složení a obsahuje odůvodnění míry závislosti žalobce. Dle žalovaného je z posudku rovněž patrné, že posudková komise měla pro posouzení zdravotního stavu žalobce dostatek podkladů k projednání v jeho nepřítomnosti a k přijetí posudkového závěru. K namítané základní životní potřebě b) orientace žalovaný uvedl, že dle hodnotících kritérií k neschopnosti orientace může vést oboustranná praktická nebo úplná hluchota, praktická nebo úplná slepota, hluchoslepota, pokud ani za pomoci zdravotnických pomůcek neumožňuje zvládat aktivity, kterými je orientace vymezena. K neschopnosti orientace z důvodu nedostatku duševních kompetencí

vede také například těžká a hluboká mentální retardace, středně těžká a těžká demence nebo jiná těžká psychická postižení, která působí narušení duševních kompetencí s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami orientace. Žádné z uvedených postižení dle žalovaného nebylo u žalobce prokázáno. Žalovaný poznamenal, že podle zdravotnické dokumentace praktického lékaře je žalobce celkově orientován, jeho intelekt je přiměřený. Poukázal také na to, že ze sociálního šetření plyne, že žalobce je orientován. Orientace se přitom hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích. K namítané základní životní potřebě g) výkon fyziologické potřeby žalovaný odkázal na zdravotnickou dokumentaci a posudkové zhodnocení, podle nichž je žalobce celkově orientován, dle objektivního nálezu neurologické ambulance přesuny zvládá sám a rovněž vzhledem k normální hybnosti horních končetin je schopen sám provést i očistu. Z posudkového ani z medicínského hlediska není tedy prokazatelná neschopnost danou základní životní potřebu nezvládat.

11. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost) jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
12. Podle § 9 odst. 1 téhož zákona při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnosti zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
13. Podle § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopností zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Podle § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
15. Podle § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí předpis. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

16. Krajský soud konstatuje, že žalobní námitky se týkají sporných základních životních potřeb b) orientace, c) komunikace a g) výkon fyziologické potřeby. Pokud jde o podklady, na základě kterých bylo rozhodováno, platí, že rozhodnutí správního orgánu o nároku na příspěvek na péči je závislé zejména na odborném lékařském posouzení, přičemž pro účely odvolacího řízení posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při soudním přezkumu takového rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek s ohledem na jeho mimořádný význam v řízení bývá rozhodujícím důkazem v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb. Na výsledný lékařský posudek, který je tedy stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 57/2009-58). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (viz rozsudek ve věci sp. zn. 3 Ads 77/2013). Podle názoru krajského soudu v nyní projednávané věci nejsou závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobce zvládá žalobou namítané základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace, g) výkon fyziologické potřeby, úplné a přesvědčivé. To mohlo mít vliv na výši příspěvku na péči. Krajský soud předně posudkové komisi MPSV vytýká, že nedostála své povinnosti spolehlivě zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Soud má za to, že z důvodu ověření aktuálního a objektivního zdravotního stavu žalobce bylo na místě, aby posudková komise žalobce osobně vyšetřila, a to tím spíše, že sociální šetření, z něhož posudková komise rovněž vycházela, se uskutečnilo 24. 7. 2018 a posudek PK MPSV byl vydán téměř po jednom roce, 28. 6. 2019. S ohledem na skutečnosti vyšlé najevo v průběhu řízení, zejména pak na lékařské nálezy, které žalobce předložil i v průběhu odvolacího řízení, přičemž v lékařské zprávě MUDr. K. K. se např. konstatuje, že se žalobce pomočuje, nestíhá si dojít včas na toaletu a je plně závislý na péči druhé osoby, z lékařských nálezů MUDr. J. K. ze dne 28. 11. 2018 a 23. 1. 2019 o psychiatrickém vyšetření žalobce plyne, že si žalobce nic nepamatuje, stále se ptá dokola, není schopen pochopit určité věci, časem je dezorientován, obtížně verbalizuje potíže, jsou narušeny kognitivní funkce, zejména krátkodobá paměť, plánování, vůle, pozornost, myšlení je stereotypní, bylo logické předpokládat, že nezvládání základních životních potřeb se u žalobce může vyvíjet. Soud rovněž zastává názor, že bylo dokonce vhodné provést i nové sociální šetření, které mohlo s ohledem na více než roční odstup od sociálního šetření významně přispět ke správnému posouzení příspěvku na péči. Krajský soud v této souvislosti připomíná, že jak posudková komise, tak správní orgány a soudy musejí mít na zřeteli, že s ohledem na sociálně citlivou situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného je zapotřebí postupovat při posuzování stupně závislosti osoby důkladně.
17. V daných souvislostech krajský soud rovněž poukazuje na ust. § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle něhož, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Soud zastává názor, že posudková komise se dostatečně detailně nezabývala jednotlivými aktivitami dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. ve vztahu k namítaným základním životním potřebám orientace, komunikace a výkon fyziologické potřeby, k otázce zda žalobce zvládá jednotlivé aktivity

v přijatelném standardu a z jakých důvodů, se pak posudková komise nevyjádřila vůbec. Přijatelným standardem se přitom podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby. Je to právě posudková komise, která by se jednotlivými otázkami měla přezkoumatelným způsobem zabývat, dostatečně své závěry odůvodnit a vyvrátit pochybnosti o tom, zda se jedná o žalobcův objektivní zdravotní problém, nebo zda se jedná o jeho subjektivní hodnocení a subjektivní vnímání zdravotních potíží.

18. Z uvedeného plyne, že napadené rozhodnutí je nutno zrušit pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání namítaných základních životních potřeb. Napadené rozhodnutí tak bylo nutno zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.
19. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšnému žalobci v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 28. 4. 2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně